

No. 14 Subat 1967
Ulus (Ankara)

Sergiler ve sergileyenler

Turan Erol

Sağlam, güvenilir e-leştirici sanat eserini, onu yaratmanın niyetini ve el-de etmek istediği sonu-cu araştırarak inceler ve yargıya varır.

Yaygın bir görüştür. bu. Eleştirici sanat ese-rine bakar, sanatçının yapmak istediğini keş-feder ve başarmış ya da başaramamış, der.

Bu yöntem eleştirici-yi tarafsızlığa zorlar. Aslında istenen de eleştiricinin tarafsızlığıdır. Böylece her sanatçı öv-gü ya da yergi payını alacaktır.

Eleştirici elinde bir takım ölçü araçları, bü-yüteçler, inceleyecek, ara-ştıracak ve yargıya varacaktır.

Ne var ki eleştirici-nin tarafsızlığı, onu ya-sadığı çağın eğilimleri-nin, beğeni ve anlayış-ının sınırları içinde ka-lan bir tarafsızlıktır. Tarafsızlık ilkesi onu, çağ dışı, gecikmiş zekâ-ların ölü doğmuş ürün-lerini beğenmeğe, eleştiri konusu etmeğe zo-runlu kılamaz.

Sanat eseri olayların, ya da doğanın yorum-lanması olduğu gibi, e-leştirici de sanat eserinin yorumlanmasındır. Eleştirici sanat eserine kişi-

sel açıdan bakıştır.

Sergi mevsimi başın-dan beri birçok sergi açıldı. Yazılarımda bu sergilerden pek azı üze-rinde durdum. Okuyucularıma çantılımağa de-ğer bulduklarımı öv-düm. Heveskâr işlerini söz konusu etmedim. Sergilenen resimlere re-sim sanatının asgari şartlarını aramakta hak sız mıyım? Eleştirici-nin, yeni başlayanlara, heveskârlara yol göste-ricilik gibi bir görevi olduğunu kim söylü-yor?

Ben eleştirimi yazar-ken okuyucularımın be-nim görüşümü, benim vardığım yargıyı öğren-mek istediğini varsay-ıyım. Eğer bir yazım, da Oya Kataoğlu'yu öv-müşsem, onu haftanın en ilginç sanatçısı buluyorum, demektir. Bu benim görüşümdür, so-rumluluğu benimdir; kuşkusuz, benim görü-şüm en doğru görüş de-meğildir. Böyle bir savım yok.

Geçen hafta yayımla-nan yazımda Alâattin Koçak'ı övdüm. Çok er-ken volunu bulan, bir, kaç eseri dışında bütün işleri bir bütünlük gös-teren bu sanatçının ken-

dine özgü bir dünyası var. Onu güçlendirmek desteklemek gerektiğine de inanmaktayım. Bu yüzden övdüm onu. Söy-lenir ki ben Alâattin'i bana benzediği için öv-müşüm. Olabilir. Ama diyorum şimdi, Alâat-tin'in yetişmesine yar-dım edilirse ve eğer o-yılmadan çalışırsa ço-ğumuzdan daha güçlü bir sanatçı olacaktır.

Millî Eğitim Bakanlı-ğı Galerisindeki öteki sergilerden de söz etmek istiyorum:

SÜKRÜ ERDİREN

Erdiren'in resimlerin-de noksan olan nedir? Önce, bir eskilik, çok görülmüslük... En azın-dan ellî yıldan beri ez-berlenmiş manzaralar, meyve, çiçek resimleri... Modele sadık portre-ler.

Özetinden kurtuluver-miş kimi manzaraları önünde içiniz bir hoş oluyor, umuda kapılıyor sunuz.

Eskiliklerini, çağ di-şiliklerini unutmağa çab-şıp bakıyorsunuz... Ek-sik olanı bulur gibi o-luyorsunuz ve bu tuval-leri Manet'in, Sisley'in, Pissarro'nun konularını gösteren bu tuvalleri en

azından Sami Yetik kur-tarabilirdi, diye düşün-yorsunuz.

JALE YASAN

Bana öyle geliyor ki Jale Yasan istidatlı bir Hanım. Sergisindeki bi-ribirini tutmaz, biribi-rini desteklemez resim-lerinden epeycesini be-ğeniyorum. Birkaç res-minin seviyorum da... A-ma şimdi yazı makine-min başında Jale Yasan nedir, diye düşünüyö-rüm da gözlerimin önü-ne belirli bir kişilik gelmiyor. (Sevimli, can-dan, dost bir Jale Yasan var elbette, o ayrı.)

Bana kalırsa, Jale Ya-san hem halva, hem helva ve hem de heliva demeye çalışmakla va-kiit kaybediyor.

YÜKSEL TUNÇ

Genç bir istidat daha. Kişisel bir üslup, bir an-latma özelliği bulmuşa benziyor. Fakat üslubu-nun bir soğukluğu var. Bir de her tuvaline hâ-kim olan o mor-mavi renk (Tonalite) baktırı-renk. Sevdiğim resimle-rinin başında «Gurbet» ve «Özenti» geliyor. Umut bağlanabilecek genç bir sanatçı.